

**KURS PRZYGOTOWUJĄCY DO EGZAMINU
NA “PATENT STRZELECKI”
ZKS WARSZAWA
CZĘŚĆ PRAWNA**

RADCA PRAWNY MONIKA MĘŻYŃSKA

WARSZAWA, 26.08.2017 r.

Ustawa o sporcie

- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 roku o sporcie (Dz. U. z 2016 r. poz. 176, z późn. zm.)
- Sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach.
- Działalność sportowa jest prowadzona w szczególności w formie klubu sportowego.

Ustawa o broni i amunicji

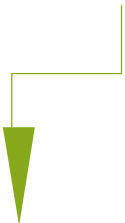
- wydawanie i cofanie pozwoleń na broń,
- nabywanie, rejestracja, zbywanie, deponowanie, przewóz na terenie RP, przywóz, wywóz – broni i amunicji,
- posiadanie broni i amunicji przez cudzoziemców,
- zasady funkcjonowania strzelnic

Nabywanie, posiadanie i zbywanie broni i amunicji
tylko na zasadach określonych w ustawie

Kontrola wykonywania obowiązków wynikających
z ustawy – właściwe organy Policji

BROŃ - DEFINICJA

**Gotowe lub obrobione istotne części broni
(palnej i pneumatycznej)**

- szkielet
- baskila
- lufa z komorą nabojową
- zamek
- komora zamkowa
- bęben nabojowy

AMUNICJA - DEFINICJE

- **Naboje do strzelania z broni palnej**
- **Gotowe lub obrobione istotne części amunicji**

pociski wypełnione:

- materiałem wybuchowym,
- chemicznymi środkami obojętniającymi,
- chemicznymi środkami zapalnymi,
- innymi substancjami, których działanie zagraża życiu lub zdrowiu;

słonki inicjujące spalanie materiału miotającego

materiał miotający w postaci prochu strzelniczego

BROŃ - RODZAJE

- broń pneumatyczna
- miotacze gazu obezwładniającego
- narzędzia i urządzenia, których używanie może zagrażać życiu lub zdrowiu:
 - broń biała (ostrza ukryte w przedmiotach nieprzypominających broni, kastety, nunczaki, pałki posiadające zakończenie z ciężkiego i twardego materiału lub zawierające wkładki z takiego materiału, pałki wykonane z drewna lub innego twardego i ciężkiego materiału – imitujące kij bejsbolowy),
 - przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

EUROPEJSKA KARTA BRONI

- **imienny** dokument potwierdzający uprawnienie do posiadania broni palnej, wydawany przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej, umożliwiający legalne posiadanie i używanie broni palnej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej - niezbywalna
- **na wniosek:**
 - osoby posiadającej broń palną,
 - szkół, organizacji sportowych i łowieckich, stowarzyszeń obronnych w celu szkolenia i realizacji ćwiczeń strzeleckich lub innych placówek oświatowych oraz organizatorów kursów, kształcących w zawodzie pracownika ochrony oraz osób przez nich wskazanych,
 - podmiotów wykonujących zadania związane z realizacją filmów i innych przedsięwzięć artystycznych oraz osób przez nich wskazanych,
 - podmiotów, którym broń jest niezbędna w celach wzywania pomocy, ratowniczych, poszukiwawczych oraz sygnalizowania rozpoczęcia konkurencji w zawodach sportowych oraz osób przez nich wskazanych,
 - osób dopuszczonych do posiadania broni
- **ważność 5 lat** – możliwość przedłużenia po zakończeniu ważności na kolejny okres
- organ: właściwy miejscowo **wojewódzki komendant Policji**
- **utrata ważności i obowiązek zwrotu w razie cofnięcia pozwolenia na broń lub dopuszczenia do posiadania broni**

BROŃ PALNA

- **Definicja:** Każda przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania lub może być przystosowana do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego.
- **Przedmiot dający się przystosować do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego** - przedmiot, który ze względu na swoją budowę lub materiał, z którego jest wykonany, może być łatwo przerobiony w celu miotania.
- **Sygnałowa:**
urządzenie wielokrotnego użycia, które w wyniku działania sprężonych gazów, powstających na skutek spalania materiału miotającego, jest zdolne do wystrzelenia z lufy o kalibrze nie mniejszym niż 25 mm substancji w postaci ładunku pirotechnicznego celem wywołania efektu wizualnego lub akustycznego.
- **Alarmowa:**
urządzenie wielokrotnego użycia, które w wyniku działania sprężonych gazów, powstających na skutek spalania materiału miotającego, wywołuje efekt akustyczny, a wystrzelona z lufy lub elementu ją zastępującego substancja razi cel na odległość nie większą niż 1 metr.

BROŃ PNEUMATYCZNA

- niebezpieczne dla życia lub zdrowia urządzenie, które w wyniku działania sprężonego gazu jest zdolne do wystrzelenia pocisku z lufy lub elementu ją zastępującego i przez to zdolne do rażenia celu na odległość, a energia kinetyczna pocisku opuszczającego lufę lub element ją zastępujący przekracza 17 J.

WARUNKI POSIADANIA BRONI

- **Broń palna i amunicja – pozwolenie na broń**
- **Miotacze gazu obezwładniającego, broń biała, broń cięciwowa w postaci kusz, przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej – pozwolenie na broń**
- **Broń palna pozbawiona cech użytkowych – karta rejestracyjna broni pozbawionej cech użytkowych**
- **Broń pneumatyczna – karta rejestracyjna broni pneumatycznej**

Wszystkie ww. dokumenty wydawane są
na CZAS NIEOKREŚLONY

WYDAWANIE POZWOLEŃ

- Wniosek
- Badania lekarskie i psychologiczne (orzeczenie nie starsze niż 3 miesiące)
- Zdanie egzaminu przed komisją powołaną przez właściwy organ Policji ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz z umiejętności posługiwania się tą bronią
- **Wyłączenie od egzaminu: m.in. członkowie Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego posiadający licencję zezwalającą na uprawianie strzelectwa sportowego – w zakresie broni sportowej, jeżeli zdali taki egzamin na podstawie odrębnych przepisów.**

WYDAWANIE POZWOLEŃ

- Orzeczenia lekarskie i psychologiczne

Kto: każdy kto **ubiega się** o pozwolenie lub rejestruje broń pneumatyczną

Podmiot wydający: upoważniony lekarz i psycholog

Badanie lekarskie obejmuje ogólną ocenę stanu zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem układu nerwowego, stanu psychicznego, stanu narządu wzroku, słuchu i równowagi oraz sprawności układu ruchu.

Lekarz przeprowadzający to badanie kieruje osobę ubiegającą się na badania psychiatryczne i okulistyczne, a jeżeli uzna to za niezbędne – na inne badania specjalistyczne lub pomocnicze.

Badanie psychologiczne obejmuje w szczególności określenie poziomu rozwoju intelektualnego i opis cech osobowości, z uwzględnieniem funkcjonowania w trudnych sytuacjach, a także określenie poziomu dojrzałości społecznej tej osoby.

WYDAWANIE POZWOLEŃ

- Orzeczenia lekarskie i psychologiczne

Orzeczenie:

- wnioskujący **nie należy do osób z zaburzeniami psychicznymi**, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375), **lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej, nie wykazuje istotnych zaburzeń funkcjonowania psychologicznego, nie jest uzależniony od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych,**
- wnioskujący może dysponować bronią.

Po uzyskaniu pozwolenia na broń aktualne (nie starsze niż 3 miesiące) orzeczenia lekarskie i psychologiczne **raz na 5 lat** zobowiązane są przedstawiać osoby **posiadające pozwolenia na broń w celach ochrony osobistej oraz ochrony osób i mienia**, jak również **niezwłocznie** osoby, co do których ujawniono okoliczności dostatecznie uzasadniające podejrzenie, że osoba wykazują ww. zaburzenia.

WYDAWANIE POZWOLEŃ

- **Forma:** decyzja administracyjna
- **Rozstrzygnięcie:** cel, rodzaj i liczba egzemplarzy broni
- W celu **nabycia broni i amunicji** zgodnie z pozwoleniem wydaje się **zaświadczenie** – zaświadczenie (tzw. promesa) nie ma terminu ważności
- W pozwoleniu można **ograniczyć lub wykluczyć noszenie broni** – potwierdzenie w legitymacji posiadania broni

WŁAŚCIWE ORGANY

- Właściwość terytorialną wskazuje **miejsce stałego pobytu** zainteresowanego lub jego siedziba

Komendant wojewódzki Policji

- pozwolenie na broń,
- karta rejestracyjna broni pozbawionej cech użytkowych,
- pozwolenie na broń na okaziciela (świadcstwo broni),
- legitymacja osoby dopuszczonej do posiadania broni.

Komendant powiatowy Policji

- pozwolenie na broń w postaci miotaczy gazu o bezwładniającym, broń białą, broń cięciwową w postaci kuszy, przedmioty przeznaczone do o bezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej,
- karta rejestracyjna broni pneumatycznej

WŁAŚCIWE ORGANY

- **Komendant Główny Policji - rejestr osób:**

- posiadających pozwolenie na broń,

- dopuszczonych do posiadania broni, posiadających legitymację osoby dopuszczonej do posiadania broni,

- ubiegających się o pozwolenie na broń lub dopuszczenie do posiadania broni,

- posiadających kartę rejestracyjną broni.

Polski Związek Łowiecki i zarządy stowarzyszeń strzeleckich są obowiązane do corocznego składania właściwym organom Policji aktualnych wykazów członków uprawiających łowiectwo lub strzelectwo z użyciem własnej broni oraz do powiadamiania tych organów o wykluczeniu wymienionych członków tych organizacji w terminie 30 dni od dnia wykluczenia.

WYDAWANIE POZWOLEŃ NA BROŃ

- **Warunki:**
 - **brak zagrożenia dla samego siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego,**
 - **wykazanie ważnej przyczyny posiadania broni**

WYDAWANIE POZWOLEŃ NA BROŃ

- **Cele posiadania broni (w szczególności):**
 - **ochrona osobista**
 - **ochrona osób i mienia**
 - **łowiectwo**
 - **uprawianie sportu**
 - **rekonstrukcje historyczne**
 - **kolekcjonerstwo**
 - **pamiątka**
 - **szkolenia**

WYDAWANIE POZWOLEŃ NA BROŃ – CD.

■ Ważne przyczyny posiadania broni determinowane są celem wydania pozwolenia:

-stałe, realne i ponadprzeciętne zagrożenie życia, zdrowia lub mienia – ochrona osobista, osób i mienia

ochrona osobista:

-broń palna: bojowa, gazowa, alarmowa w postaci pistoletów lub rewolwerów centralnego zapłonu o kalibrach od 6 mm do 12 mm;

-przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA;

- miotacze gazu obezwładniającego;

ochrona osób i mienia:

-broń palna: bojowa, gazowa, alarmowa w postaci pistoletów lub rewolwerów centralnego zapłonu o kalibrach od 6 mm do 12 mm;

-przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA;

- miotacze gazu obezwładniającego;

- pistolety sygnałowe;

- pistolety maszynowe o kalibrze od 6 mm do 12 mm;

- strzelby powtarzalne o kalibrze wagomiarowym 12;

- karabinki samoczynne o kalibrze od 5,45 mm do 7,62 mm.

WYDAWANIE POZWOLEŃ NA BROŃ – CD.

-posiadanie uprawnień do wykonywania polowania, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów – łowiectwo

broń dopuszczona do polowań na podstawie odrębnych przepisów

-udokumentowane członkostwo w stowarzyszeniu o charakterze strzeleckim, posiadanie kwalifikacji sportowych, o których mowa w art. 10b, oraz licencji właściwego polskiego związku sportowego – uprawianie sportów

broń palna

- boczego zapłonu z lufami gwintowanymi, o kalibrze do 6 mm,

- centralnego zapłonu z lufami gwintowanymi, o kalibrze do 12 mm,

- gładkolufowa,

- przystosowana do strzelania wyłącznie przy pomocy prochu czarnego (dymnego);

- posiadanie uprawnień, określonych w odrębnych przepisach do prowadzenia szkoleń o charakterze strzeleckim oraz udokumentowane zarejestrowanie działalności gospodarczej w zakresie szkoleń strzeleckich – szkolenie

wszystkie powyższe

WYDAWANIE POZWOLEŃ NA BROŃ – CD.

-udokumentowane członkostwo w stowarzyszeniu, którego statutowym celem jest organizowanie rekonstrukcji historycznych oraz zaświadczenie potwierdzające czynny udział w działalności statutowej – rekonstrukcje historyczne

broń alarmowa albo inna broń palna, konstrukcyjnie przeznaczona do strzelania wyłącznie amunicją ślepą, w tym samoczynna

- udokumentowane członkostwo w stowarzyszeniu o charakterze kolekcjonerskim – kolekcjonerstwo

wszystkie powyższe

- udokumentowane nabycie broni w drodze spadku, darowizny lub wyróżnienia – pamiątka

wszystkie powyższe

POZWOLENIA NA BROŃ

- Brak wymogu pozwolenia:

- gromadzenie broni w zbiorach muzealnych na podstawie odrębnych przepisów;
- używanie broni w celach sportowych, szkoleniowych lub rekreacyjnych na strzelnicy działającej na podstawie zezwolenia właściwego organu;
- używanie broni palnej sygnałowej i alarmowej do celów wzywania pomocy, ratowniczych, poszukiwawczych oraz przez osoby uprawnione do sygnalizacji zawodnikom rozpoczęcia konkurencji sportowej w trakcie zawodów sportowych, jeżeli wymaga ona takiej sygnalizacji;
- dysponowanie bronią przez przedsiębiorców dokonujących obrotu bronią i amunicją na podstawie koncesji lub świadczących usługi rusznikarskie na podstawie odrębnych przepisów, o ile jest to związane bezpośrednio z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- dysponowanie bronią przekazaną w celu pozbawienia lub potwierdzenia pozbawienia cech użytkowych;
- posiadanie broni palnej pozbawionej cech użytkowych;
- posiadanie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej o średniej wartości prądu w obwodzie nieprzekraczającej 10 mA;
- posiadanie ręcznych miotaczy gazu obezwładniającego;
- posiadanie broni pneumatycznej;
- posiadanie broni palnej rozdzielnego ładowania, wytworzonej przed rokiem 1885 oraz replik tej broni;
- posiadanie broni palnej alarmowej o kalibrze do 6 mm.

POZWOLENIA NA BROŃ

- Pozwolenia nie wydaje się osobom:

- niemającym ukończonych 21 lat (wyjątek: na wniosek szkoły, organizacji sportowej, Polskiego Związku Łowieckiego, stowarzyszenia obronnego pozwolenie może być wydane osobie mającej ukończone 18 lat w celach sportowych lub łowieckich)

- z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej;

- wykazującym istotne zaburzenia funkcjonowania psychologicznego;

- uzależnionym od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych;

- nieposiadającym miejsca stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- stanowiącym zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego:

- a)skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,

- b)skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za nieumyślne przestępstwo: – przeciwko życiu i zdrowiu, – przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.

POZWOLENIA NA BROŃ

Nie można wydać pozwolenia na (broń szczególnie niebezpieczna):

- samoczynną broń palną, zdolną do rażenia celów na odległość;
- broń palną wytworzoną lub przerobioną w sposób pozwalający na zatajenie jej przeznaczenia, a także broń imitującą inne przedmioty;
- broń palną wyposażoną w tłumik huków lub przystosowaną do strzelania z użyciem tłumika huków;
- broń palną, której nie można wykryć przy pomocy urządzeń przeznaczonych do kontroli osób i bagażu.

Nie można posiadać następującej amunicji (amunicja szczególnie niebezpieczna):

- z pociskami wypełnionymi materiałami wybuchowymi, zapalającymi albo innymi substancjami, których działanie zagraża życiu lub zdrowiu oraz pocisków do takiej amunicji;
- z pociskami pełnopłaszczowymi zawierającymi rdzeń wykonany z materiału twardszego niż stop ołowiu;
- z pociskami podkalibrowymi, z płaszczem lub elementem wiodącym wykonanym z tworzyw sztucznych, z wyłączeniem amunicji przeznaczonej do strzelania z broni gładkolufowej;
- wytworzonej niefabrycznie, w tym także takiej, do której wytworzenia wykorzystywane są fabrycznie nowe elementy amunicji, z wyłączeniem amunicji wytwarzanej na własny użytek przez osoby posiadające pozwolenie na broń myśliwską, sportową lub kolekcjonerską.

ODMOWA WYDANIA POZWOLENIA NA BROŃ

- **Fakultatywna:**

- naruszenie ograniczenia noszenia broni określonego w pozwoleniu na broń;
- naruszenie obowiązku rejestracji broni (w ciągu 5 dni);
- naruszenie obowiązku zawiadomienia o utracie broni;
- naruszenie obowiązku zawiadomienia o zmianie miejsca stałego pobytu;
- naruszenie zasad przechowywania oraz ewidencjonowania broni i amunicji oraz ich noszenia;
- cofnięcie pozwolenia na broń w związku z przemieszczaniem się z rozładowaną bronią albo noszeniem broni, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo środka zastępczego.

- **Obligatoryjna:**

- nie zdanie egzaminu ze znajomości przepisów oraz posługiwania się bronią;
- nie przedstawienie orzeczenia lekarskiego i psychologicznego.

COFNIĘCIE POZWOLENIA NA BRONĀ

▪ Fakultatywne:

- ustanie okoliczności faktycznych, które stanowiły podstawę do wydania pozwolenia;
- naruszenie obowiązku rejestracji broni;
- naruszenie obowiązku poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym i przedstawienia orzeczeń lekarskiego i psychologicznego;
- naruszenie obowiązku zawiadomienia właściwego organu Policji o zmianie miejsca stałego pobytu;
- naruszenie zasad przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji;
- naruszenie wymogu uzyskania zgody na wywóz broni i amunicji za granicę;
- naruszenie zasady używania broni palnej oraz broni zdalnej do rażenia celów na odległość w celach sportowych tylko na strzelnicach;
- naruszenie zakazu użyczenia broni osobie nieupoważnionej.

COFNIĘCIE POZWOLENIA NA BRONĀ

▪ **Obligatoryjne:**

- nie przestrzeganie ograniczenia w noszeniu broni,
- należenie do osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej;
- wykazywanie istotnych zaburzeń funkcjonowania psychologicznego;
- uzależnienie od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych;
- brak miejsca stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- stanowienie zagrożenia dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego:
 - a) skazanie prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
 - b) skazanie prawomocnym orzeczeniem sądu za nieumyślne przestępstwo:
 - przeciwnko życiu i zdrowiu,
 - przeciwnko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.
- naruszenie obowiązku zawiadomienia o utracie broni,
- przemieszczanie się z rozładowaną bronią albo noszenie broni, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo środka zastępczego.

Odpowiednie stosowanie do osób dopuszczonych do posiadania broni oraz unieważnienia karty rejestracyjnej broni pneumatycznej.

Obowiązek **zwrotu** dokumentu uprawniającego do posiadania broni w ciągu **7 dni od uprawomocnienia** decyzji o cofnięciu.

ŚWIADECTWO BRONI

- Uprawnia do nabywania broni i amunicji na podstawie zaświadczenia (w przypadku broni) oraz legitymacji posiadacza (w przypadku amunicji) na zasadach ogólnych albo wynajmowania broni od Policji lub Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

ŚWIADECTWA BRONI

■ Komu:

- przedsiębiorcom i jednostkom organizacyjnym, którzy na podstawie odrębnych przepisów powołali wewnętrzne służby ochrony, jeżeli broń jest niezbędna do wykonywania przez te służby zadań wynikających z planu ochrony;
- przedsiębiorcom, którzy uzyskali koncesje na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, jeżeli broń jest im niezbędna w zakresie i formach określonych w koncesji;
- podmiotom prowadzącym strzelnicę;
- szkołom, organizacjom sportowym i łowieckim, stowarzyszeniom obronnym w celu szkolenia i realizacji ćwiczeń strzeleckich lub innym placówkom oświatowym oraz organizatorom kursów, kształcącym w zawodzie pracownika ochrony;
- podmiotom wykonującym zadania związane z realizacją filmów i innych przedsięwzięć artystycznych;
- urzędom, instytucjom, zakładom, przedsiębiorcom i innym podmiotom, których pracownikom broń jest niezbędna do ochrony osobistej w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków pracowniczych związanych ze szczególnym narażeniem na zamach przeciwko życiu lub zdrowiu;
- podmiotom, którym broń jest niezbędna w celach wzywania pomocy, ratowniczych, poszukiwawczych oraz sygnalizowania rozpoczęcia konkurencji w zawodach sportowych.

ŚWIADECTWA BRONI

WYJĄTEK:

Świadectwo broni na samoczynną broń palną, zdolną do rażenia celów na odległość może być wydane wyłącznie:

- przedsiębiorcom i jednostkom organizacyjnym, którzy na podstawie odrębnych przepisów powołali wewnętrzne służby ochrony, jeżeli broń jest niezbędna do wykonywania przez te służby zadań wynikających z planu ochrony;
- przedsiębiorcom, którzy uzyskali koncesje na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, jeżeli broń jest im niezbędna w zakresie i formach określonych w koncesji;
- organizatorom kursów, kształcącym w zawodzie pracownika ochrony.

DOPUSZCZENIE DO POSIADANIA BRONI

- **Kto:**
 - osoby zatrudnione w podmiotach, które posiadają świadectwo broni, z wyjątkiem zawodników, trenerów i sędziów strzelectwa sportowego w przypadku uczestnictwa, organizacji lub przeprowadzania strzeleckich zawodów sportowych
- **Forma:**
 - decyzja administracyjna
 - potwierdzenie dopuszczenia w legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni
- **Podstawy dopuszczenia do posiadania broni:**
 - zatrudnienie w podmiocie posiadającym świadectwo broni – zwolenienie dla zawodników, trenerów i sędziów strzelectwa sportowego w przypadku uczestnictwa, organizacji lub przeprowadzania strzeleckich zawodów sportowych
 - złożenie wniosku
 - poddanie się badaniom lekarskim i psychologicznym
 - zdanie egzaminu przed komisją powołaną przez właściwy organ Policji ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz z umiejętności posługiwania się tą bronią – zwolenienie dla zawodników, trenerów i sędziów strzelectwa sportowego, jeżeli zdali taki egzamin na podstawie odrębnych przepisów

DOPUSZCZENIE DO POSIADANIA BRONI

Przesłanki utraty dopuszczenia do posiadania broni:

- należenie do osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej;
- wykazywanie istotnych zaburzeń funkcjonowania psychologicznego;
- uzależnienie od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych;
- brak miejsca stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- stanowienie zagrożenia dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego:
 - a) skazanie prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
 - b) skazanie prawomocnym orzeczeniem sądu za nieumyślne przestępstwo:
 - przeciwno życiu i zdrowiu,
 - przeciwno bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia,
 - naruszenie obowiązku zawiadomienia o utracie broni,
 - przemieszczanie się z rozładowaną bronią albo noszenie broni, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo środka zastępczego

SKUTKI UTRATY UPRAWNIENÍ

- utrata uprawnień skutkuje koniecznością **zbycia** posiadanej broni i amunicji
- pozbawienie cech użytkowych broni jest równoznaczne ze zbyciem
- zbycie może nastąpić również między osobami prywatnymi posiadającymi pozwolenie na ten sam rodzaj broni
- niezbycie broni w ciągu 30 dni skutkuje koniecznością złożenia jej do depozytu

UTRATA BRONI

Posiadacz broni w przypadku jej **utraty** zobowiązany jest do **zawiadomienia o tym fakcie Policji** lub **Żandarmerii Wojskowej** – w czasie **24 h od chwili stwierdzenia jej utraty**

ZMIANA MIEJSCA STAŁEGO POBYTU

W przypadku **zmiany miejsca stałego pobytu** osoba posiadająca pozwolenie na broń lub posiadająca broń podlegającą rejestracji lub niewymagającą pozwolenia na broń zobowiązana jest do **pisemnego** zawiadomienia o tym fakcie właściwych miejscowo organów Policji – **w terminie 14 dni**

ZATRZYMANIE BRONI I AMUNICJI

Zatrzymanie broni i amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność – za pokwitowaniem, jeżeli zwłoka zagrażałaby bezpieczeństwu publicznemu

- ujawnienie (w zakresie broni palnej lub broni pneumatycznej)

- nie przestrzegania ograniczenia w noszeniu broni (tylko w przypadku broni palnej);
 - należenie do osób:
 - z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej;
 - wykazujących istotne zaburzenia funkcjonowania psychologicznego;
 - uzależnionych od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych;
 - nieposiadających miejsca stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - stanowiących zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego:
 - a) skazanych prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
 - b) skazanych prawomocnym orzeczeniem sądu za nieumyślne przestępstwo: – przeciwko życiu i zdrowiu, – przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.
- naruszenie obowiązku zawiadomienia o utracie broni,
 - przemieszczanie się z rozładowaną bronią albo noszenie broni, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo środka zastępczego.

NABYCIE BRONI

- Obowiązek rejestracji w ciągu **5 dni** na podstawie dowodu nabycia broni, a w przypadku broni pozbawionej cech użytkowych również na podstawie potwierdzenia pozbawienia cech użytkowych
- **Organy:** właściwe do wydawania pozwoleń i kart rejestracyjnych
- Potwierdzenie rejestracji **w legitymacji posiadacza broni**, a w przypadku broni pozbawionej cech użytkowych i broni pneumatycznej – **w karcie rejestracyjnej**
- **Odmowa potwierdzenia w drodze decyzji administracyjnej.**
- W przypadku odmowy rejestracji broni pozbawionej cech użytkowych i broni pneumatycznej Policja, a w przypadku żołnierzy – Żandarmeria Wojskowa może za pokwitowaniem przyjąć tę broń do depozytu.
- **Wyłączenia:**
 - Nie można zarejestrować **broni pozbawionej cech użytkowych** na rzecz osoby, która nie ukończyła lat 18.
 - Nie można zarejestrować **broni pneumatycznej** na rzecz osoby, która:
 - 1) nie ma ukończonych 18 lat;
 - 2) nie przedstawi:
 - a) orzeczenia lekarskiego i psychologicznego wydanego przez upoważnionych lekarza i psychologa, stwierdzające, że nie należy ona do osób wymienionych w ust. 1 pkt 2– 4, i potwierdzające, że może ona dysponować bronią.
 - b) informacji z Krajowego Rejestru Karnego stwierdzającej, że nie była ona skazana prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu.

NABYCIE BRONI NA ODLEGŁOŚĆ

Dopuszczalne jest **nabycie broni i amunicji** na podstawie **środków porozumiewania na odległość**.

W przypadku **broni lub amunicji wymagającej pozwolenia konieczne jest przedstawienie przed jej wydaniem:**

-zaświadczenia, o zgodzie na nabycie broni i amunicji – w przypadku gdy nabywca posiada miejsce stałego pobytu lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

-uprzedniej zgody przewozowej – w przypadku gdy nabywca posiada miejsce stałego pobytu lub siedzibę na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a transakcja dotyczy broni palnej lub amunicji – zbywca musi przedstawić tę zgodę do poświadczenia właściwemu komendantowi wojewódzkiemu Policji

-upoważnienia władz swojego państwa do nabycia danego rodzaju oraz liczby egzemplarzy broni lub sztuk amunicji, zalegalizowanego przez właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej lub opatrzonego poświadczeniem podpisu umieszczonego na dokumencie uprawnień osoby umieszczającej podpis oraz prawdziwości pieczęci lub stempla, którym opatrzony jest dokument (apostille), jeżeli upoważnienie wydane jest przez władze państwa będącego stroną Konwencji znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzonej w Hadze dnia 5 października 1961 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 938 i 939) – w przypadku gdy nabywca posiada miejsce stałego pobytu lub siedzibę na terytorium innego państwa niż określone w pkt 1 i 2;

NABYCIE AMUNICJI

- Na podstawie legitymacji posiadacza broni lub świadectwa broni i pisemnego zamówienia osoby upoważnionej do nabycia, tylko na broń określoną w legitymacji lub świadectwie

ZBYWANIE I UŻYCZANIE BRONI I AMUNICJI

- **Dopuszczalność zbywania broni i amunicji do tej broni pomiędzy osobami posiadającymi pozwolenie na ten sam rodzaj broni.**
- **Zbywający broń i amunicję do tej broni obowiązany jest niezwłocznie powiadomić pisemnie o tym fakcie właściwy organ Policji.**
- **Dopuszczalność użyczania broni odpowiadającej celom sportowym i odpowiadającym celom łowieckim osobom posiadającym pozwolenie na broń wydane w celach łowieckich lub sportowych**

PRZEWÓZ, PRZYWÓZ, WYWÓZ

- **Przewóz przez terytorium RP** – na podstawie zaświadczenia wydanego przez konsula – wyjątek: posiadacze Europejskiej Karty Broni
- **Przesyłanie broni lub amunicji** za pośrednictwem **operatorów świadczących usługi pocztowe, o ile świadczą tego rodzaju usługi** – co do innych **ZAKAZ**

- dokumenty:

zgoda przewozowa oraz kopia uprzedniej zgody przewozowej – z innego państwa członkowskiego UE do RP, z RP do innego państwa członkowskiego, tranzytem przez RP

kopie dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni lub amunicji przez zbywcę i nabywcę, gdy są wymagane – inne przypadki

- **Zatrzymanie przesyłki** – **organy celne lub podmioty nieuprawnione do przewożenia broni** – w razie stwierdzenia naruszenia zakazu

PRZEWÓZ, PRZYWÓZ, WYWÓZ

- **Przywóz broni i amunicji z państw z poza UE** – zaświadczenie konsula RP
 - obowiązek **pisemnego** zgłoszenia faktu przywozu broni i amunicji organom celnym przy przekraczaniu zewnętrznej granicy UE,
 - w razie nieposiadania pozwolenia na broń obowiązek zdeponowania broni i amunicji w organie celnym i wystąpienie w ciągu 14 dni od przywozu broni na terytorium RP o wydanie pozwolenia.
- **Uprzednia zgoda przewozowa** – zakup broni palnej lub amunicji w innym państwie członkowskim – poświadczana na wniosek przez **komendanta wojewódzkiego Policji** w ciągu maksymalnie **5 dni** – **odmowa, gdy zachodzą przesłanki do cofnięcia pozwolenia na posiadanie broni (odwołania do Komendanta Głównego Policji)**
- **Wywóz broni i amunicji poza RP** – zgoda właściwego komendanta wojewódzkiego Policji

SPORTY STRZELECKIE

- Wymagania:
 - Odpowiednie kwalifikacje potwierdzone dokumentem wydawanym przez PZSS po przeprowadzeniu egzaminu
 - przestrzeganie zasad bezpieczeństwa

STRZELNICE

- Broń palna i inna zdolna do rażenia celów na odległość – **w celach sportowych i szkoleniowych tylko na strzelnicach**
- **Każda strzelnica musi mieć regulamin** – zatwierdzenie w drodze decyzji administracyjnej przez wójta, burmistrza (prezydenta miasta)
- wzorcowy regulamin w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic

WYRÓB I HANDEL BRONIĄ

- **definicja wyrabiania broni:**

Przerabianie broni zmieniające jej rodzaj, kaliber lub przeznaczenie, w szczególności przerabianie broni przystosowanej wyłącznie do amunicji wypełnionej chemicznymi środkami obездwładniającymi lub do amunicji ślepej, dostosowujące ją do wystrzelenia pocisku z lufy albo z elementu zastępującego lufę w wyniku działania sprężonych gazów powstających na skutek spalania materiału miotającego

- **USTAWOWY ZAKAZ!**

- **Sankcja:** art. 263 § 1 Kodeksu karnego

„Kto bez wymaganego zezwolenia wyrabia broń palną albo amunicję lub nią handluje, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”

POSIADANIE BRONI

Art. 263 § 2 Kodeksu karnego

Kto bez wymaganego zezwolenia posiada broń palną lub amunicję, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Art. 263 § 3 Kodeksu karnego

Kto, mając zezwolenie na posiadanie broni palnej lub amunicji, udostępnia lub przekazuje ją osobie nieuprawnionej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 264 § 4 Kodeksu karnego

Kto nieumyślnie powoduje utratę broni palnej lub amunicji, która zgodnie z prawem pozostaje w jego dyspozycji, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

PRZEWÓZ ŚRODKAMI TRANSPORTU PUBLICZNEGO

- **Dopuszczalność przewozu broni i amunicji transportem publicznym (szczegóły w rozporządzeniu Ministrów Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 kwietnia 2000 r. w sprawie przewożenia broni i amunicji środkami transportu publicznego (Dz. U. Nr 31 poz. 390, z późn. zm.))**
 - zachowanie niezbędnych warunków bezpieczeństwa, z wykluczeniem przypadkowej eksplozji,
 - broń i amunicja muszą być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający powstanie zagrożenia życia, zdrowia lub mienia i dostępu osób trzecich,
 - załadowana, bez amunicji w komorze naboju i magazynkach naboju – w przypadku broni do ochrony osobistej oraz ochrony mienia – zabezpieczona załadowana bez wprowadzania naboju do komory,
 - przewóz amunicji w opakowaniach fabrycznych przeznaczonych do sprzedaży detalicznej lub w pudełkach i pojemnikach uniemożliwiających uderzenie w spłonkę.

PRZECHOWYWANIE I NOSZENIE BRONI I AMUNICJI

- **Przechowywanie i noszenie broni w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osób nieuprawnionych**
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji (Dz. U. poz. 1224)
- Przechowywanie broni:
 - odpowiednio przystosowane do tego celu pomieszczenie (magazyn) lub urządzenie spełniające wymagania co najmniej klasy S1 według normy PN-EN 14450,
 - broń do celów kolekcjonerskich i pamiątkowych może być również przechowywana w gablotach,
 - z wyjętym magazynkami i rozładowana,
 - broń w liczbie ponad 50 sztuk przechowuje się zawsze w magazynach.
- Przechowywanie amunicji:
 - w pudełkach lub pojemnikach, w sposób uniemożliwiający uderzenie w splotkę naboju;
 - nie jest przechowywana w magazynkach nabojoych.

PRZECHOWYWANIE I NOSZENIE BRONI I AMUNICJI

- W magazynie broni przechowuje się również broń i amunicję używaną w szczególności podczas zawodów sportowych, zgrupowań, szkoleń, wystaw oraz podczas realizacji filmów i innych przedsięwzięć artystycznych.
- W przypadku braku możliwości przechowywania broni i amunicji w magazynie broni, podczas ww. wydarzeń musi ona znajdować się w pomieszczeniu zamkniętym i być pod stałym, bezpośrednim nadzorem osoby upoważnionej przez kierownika podmiotu posiadającego broń i amunicję do dysponowania tą bronią.

PRZECHOWYWANIE I NOSZENIE BRONI

- **Noszenie broni:**

- w kaburach lub futerałach,

- w sposób jak najmniej widoczny, w kaburze przylegającej do ciała (do ochrony osobistej zawsze, w innych celach o ile jest to możliwe),

- broń palną przeznaczoną do celów łowieckich w obwodach łowieckich nosi się w czasie polowania w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r.poz. 1226, z późn. zm.)).

- **Noszenie broni** – zgodnie z ustawą o broni palnej i amunicji noszeniem broni jest przemieszczanie **załadowanej** broni palnej. Jako załadowaną broń należy uznać broń:

- z nabojem w komorze i podpiętym magazynkiem z nabojami,

- z nabojem w komorze bez magazynka lub z magazynkiem pustym,

- bez naboju w komorze i z magazynkiem z nabojami.

POZBAWIANIE BRONI PALNEJ CECH UŻYTKOWYCH W SPOSÓB TRWAŁY

- **Definicja:** pozbawianie cech użytkowych wszystkich istotnych części broni palnej, w taki sposób, by mimo działania sprężonych gazów, powstających na skutek spalania materiału miotającego, nie była zdolna do wystrzelenia pocisku lub substancji z lufy albo elementu ją zastępującego oraz do wywołania efektu wizualnego lub akustycznego, a przywrócenie broni cech użytkowych bez podjęcia czynności specjalistycznych nie było możliwe.
- **Sposób:** zgodnie ze specyfikacją techniczną określającą szczegółowo sposób pozbawiania cech użytkowych danego rodzaju, typu i modelu broni wydaną przez jednostkę uprawnioną i zatwierdzoną przez jednostkę uprawnioną do potwierdzania pozbawienia broni palnej cech użytkowych.
- **Kto:** uprawniony przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania broni, w rozumieniu ustawy z dnia 22 czerwca 2001.ro wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 67, poz. 679, z późn. zm.)).
- Broń palną pozbawioną cech użytkowych oznakowuje się w sposób wskazujący, że została ona pozbawiona tych cech.

DEPONOWANIE BRONI - KOSZTY

- Policja lub Żandarmeria Wojskowa - w przypadku przekazania przez znalazcę,
- osoba, która utraciła prawo do posiadania broni,
- osoba deponująca po osobie zmarłej,
- dysponowanie bronią przez cudzoziemców.

Pierwszy rok bez opłaty

- **Możliwość:**
 - wyrażenia zgody na zniszczenie zdeponowanej broni oraz amunicji
 - złożenia wniosku o zniszczenie zdeponowanej broni oraz amunicji
 - złożenia oświadczenia o przeniesieniu własności broni oraz amunicji na Skarb Państwa

CUDZOZIEMCY

- **Członkowie misji dyplomatycznych** – czasowe pozwolenie na broń – na okres pełnienia funkcji, **cele:** ochrona osobista, łowieckie, sportowe, kolekcjonerskie, pamiątkowe
- **Pozostali cudzoziemcy** – tylko w celu ochrony misji dyplomatycznych, urzędów konsularnych itp.
- Przywóz i wywóz broni przez ww. cudzoziemców na podstawie zaświadczenia konsula, które zastępuje pozwolenie na 30 dni
- **Ilość:**
 - cele łowieckie – 100 sztuk
 - cele sportowe i rekonstrukcyjne – zgodnie z zaproszeniem
 - broń sygnałowa – gdy jest na wyposażeniu
- **Zgoda przewozowa** – przy nabyciu i wywozie broni z terytorium RP przez cudzoziemca – poświadczana przez komendanta wojewódzkiego Policji – **odmowa, gdy zachodzą przesłanki do cofnięcia pozwolenia na broń (odwołanie do Komendanta Głównego Policji)**

PRZEPISY KARNE W USTAWIE O BRONI I AMUNICJI

- **Przestępstwo: porzucenie broni palnej lub amunicji** – grzywna, kara ograniczenia wolności, kara pozbawienia wolności do lat 2,
- **Wykroczenie – areszt lub grzywna – art. 51 ust. 1 i 2** – można orzec przepadek broni, nawet jeżeli nie należą do sprawcy
- **Wykroczenie – grzywna - nieposiadanie przy sobie legitymacji posiadacza broni lub Europejskiej karty broni palnej albo innego dokumentu upoważniającego do posiadania broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni i świadectwa broni.**

KONTRATYP

okoliczność wyłączająca bezprawność czynu; sytuacja, gdy określona osoba, co prawda zachowuje się w sposób realizujący znamiona (warunki) przestępstwa, lecz z uwagi na zaistnienie tego kontratypu jej działanie jest **legalne**.

ustawowe

obrona konieczna,
dozwolona samopomoc,
stan wyższej konieczności,
ryzyko nowatorstwa,
działania w granicach uprawnień i obowiązków służbowych,
rozkaz wojskowy,
niejawne nabycie lub przejęcie przedmiotów pochodzących z przestępstwa („zakup kontrolowany”),
niejawne nadzorowanie przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa („przesyłka kontrolowana”),
„ostateczną potrzebę” w wojsku,
dozwoloną krytykę,
wyłączenie przestępności znieśławienia,
pobieranie i przeszczepianie komórek, tkanek i narządów,
działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,
przerwanie ciąży

pozaustawowe

zgoda pokrzywdzonego,
zabiegi lecznicze,
karcenie nieletnich,
ryzyko sportowe.

OBRONA KONIECZNA

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. .)

Art. 25. § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto w obronie koniecznej odpiera bezpośredni, bezprawny zamach na jakiegokolwiek dobro chronione prawem.

§ 2. W razie przekroczenia granic obrony koniecznej, w szczególności gdy sprawca zastosował sposób obrony niewspółmierny do niebezpieczeństwa zamachu, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

§ 3. Nie podlega karze, kto przekracza granice obrony koniecznej pod wpływem strachu lub wzburzenia usprawiedliwionych okolicznościami zamachu.

OBRONA KONIECZNA

- bezpośredniość zamachu
- bezprawność zamachu
- rzeczywistość zamachu
- konieczność obrony
- zamach na dobro chronione prawem

OBRONA KONIECZNA

BEZPOŚREDNIOŚĆ ZAMACHU

„Pojęcia bezpośredniości zamachu na dobro prawnie chronione nie można zawęzić tylko do zadawania przez napastnika ciosów albo groźby zadania ciosu lub groźby użycia niebezpiecznego narzędzia, tj. do takiego bezprawnego działania, które już godzi fizycznie w napadniętego lub może to bezzwłocznie nastąpić.”

„Bezpośredniość zamachu istnieje także wtedy, gdy po pierwszym ataku i krótkiej przerwie napastnik zmierza do powtórzenia ataku, a istnieje wysoki stopień prawdopodobieństwa, że zamiar swój zrealizuje natychmiast lub w najbliższej chwili.”

Wyrok SN z dnia 8 lutego 1985 r., IV KR 18/85

„Bezpośredniość zamachu wchodzi w grę również wtedy, gdy istnieje wysoki stopień prawdopodobieństwa, że zagrożone atakiem dobro zostanie zaatakowane w najbliższej chwili. Zamach taki rozpoczyna się już w chwili, gdy zachowanie sprawcy ukierunkowane na naruszenie dobra prawnego jest tak zaawansowane, że brak przeciwdziałania doprowadzi do istotnego niebezpieczeństwa dla dobra prawnego.”

Wyrok SN z dnia 4 lutego 2002 r., V KKN 507/99

„Obrona konieczna obejmuje nie tylko odpieranie zamachu w fazie jego realizacji, ale także stadium obiektywnie zaistniałego bezpośredniego zagrożenia zamachem, jak również w wypadku jego nieuchronności, o ile nie zostanie podjęta natychmiastowa akcja obronna.”

Postanowienie SN z dnia 1 lutego 2006 r., V KK 238/05

OBRONA KONIECZNA

BEZPRAWNOŚĆ ZAMACHU

Bezprawność zamachu oznacza, że musi być to działanie sprzeczne z porządkiem prawnym, niekoniecznie zabronione pod groźbą kary, a także takie (ze względu na cechy atakującego, np. jego wiek), za które nie można przypisać odpowiedzialności pomimo, że stanowi przestępstwo.

RZECZYWISTOŚĆ ZAMACHU

Zamach nie może być urojony. Dla uznania sprawcy działającego w stanie obrony koniecznej nie jest wystarczające ustalenie, że działał pod wpływem afektu wywołanego stanem ustawicznej obawy, lecz koniecznym jest, żeby niebezpieczeństwo rzeczywiście mu groziło.

KONIECZNOŚĆ OBRONY

Podstawowym warunkiem uznania, że działanie sprawcy ma charakter prawny Kodeksie karnym jest ustalenie, że podjęcie obrony przed zamachem mieści się w ramach konieczności. Podstawę natomiast do oceny owej „konieczności” stanowią stopień niebezpieczeństwa zamachu, jego siły, intensywności oraz właściwości samego napastnika. Ocena konieczności obrony powinna być ponadto oparta na kryteriach obiektywnych i dokonana z pełnym uwzględnieniem konkretnej sytuacji i zasad życiowego doświadczenia. (Wyrok SN z dnia 12.12.1974 r., II KR 167/74)

„Przez konieczność obrony rozumiemy niezbedność, a więc i dopuszczalność czynnego odpierania bezpośredniego i bezprawnego zamachu na dobro chronione prawem. W związku z tym zakres tego pojęcia określa przede wszystkim problem samoistności czy subsydiarności obrony koniecznej” - A. Marek

ZAMACH NA DOBRO CHRONIONE PRAWEM

W przypadku praw związanych bezpośrednio z konkretnym człowiekiem, takich jak życie, zdrowie, nietykalność osobista, prawo do prywatności, godności osobistej (tzw. prawa podmiotowe), podstawowym źródłem ustawowej ochrony jest kodeks cywilny, który reguluje w art. 23 i 24 materię dóbr osobistych, wyznaczając ich przykładowy katalog oraz sposoby ochrony na drodze cywilnoprawnej. Ponadto istnieją również dobra o charakterze zbiorowym, które mogą być wywodzone z konstytucji, umów międzynarodowych (odnoszących się również do praw politycznych, kulturowych ekonomicznych i społecznych jednostek), czy też szczególnych ustaw. Dobrami o charakterze zbiorowym są np. ochrona środowiska, obrót pieniężny, bezpieczeństwo w komunikacji. .

OBRONA KONIECZNA – PRZEKROCZENIE GRANIC

- **eksces intensywny** - niewspółmierność obrony wobec zamachu
- **eksces ekstensywny** - niewspółczesność obrony wobec zamachu (obrona przedwczesna lub spóźniona)

OBRONA KONIECZNA – PRZEKROCZENIE GRANICY

“Przekroczenia granic obrony koniecznej nie można uznać jedynie na podstawie podjętych przez broniącego się środków, a porównując intensywność obrony do natężenia ataku (współmierność), chodzi bowiem o zachowanie proporcji między siłą i energią ataku a sposobem obrony”

Wyrok SN z dnia 28.01.1935r., I K 967/34

„Sam sposób obrony przed bezpośrednim, bezprawnym zamachem, choćby polegał na zadaniu napastnikowi wielu ciosów z użyciem niebezpiecznego narzędzia, nie traci cech współmierności do niebezpieczeństwa takiego zamachu i nie świadczy o przekroczeniu granic obrony koniecznej, jeżeli ocena całokształtu okoliczności składających się na niebezpieczeństwo tego zamachu prowadzi do wniosku, że zagrażał on życiu lub zdrowiu napadniętego, który nie dysponował innym skutecznym sposobem odparcia zamachu.”

Wyrok SN z dnia 11.02.1982r., II KR 8/82

„Sam fakt użycia środka obrony w sposób godzący w ważne dla życia i zdrowia organy ciała nie stanowi wystarczającej podstawy do nieuznania działania za działanie w obronie koniecznej i przyjęcia, że nastąpiło przekroczenie jej granic.”

Wyrok SN z dnia 21.11.1977 r., IV KR 220/775

Sąd powinien jednak wziąć pod uwagę okoliczności łagodzące odpowiedzialność karną napadniętego. Wynika to z faktu, iż „stopień społecznego niebezpieczeństwa przestępstwa popełnionego w razie przekroczenia granic obrony koniecznej jest znacznie mniejszy niż przestępstwa dokonanego nie w obronie koniecznej. Wynika to z tego, że ustawodawca liczy się ze szczególną sytuacją, w jakiej znalazł się przekraczający granice obrony koniecznej na skutek bezprawnego zamachu, bierze pod uwagę sytuację emocjonalną, w której zwykle znajduje się ten, kto działa w obronie koniecznej, i uwzględnia, że człowiekowi, który staje wobec bezpośredniego, bezprawnego zamachu, często trudno jest zachować taką rozagę w działaniu, by bronić się i nie wyrządzić niepotrzebnie napastnikom nadmiernej szkody.”

Wyrok SN z dnia 30.04.1974r., VI KRN 26/74

OBRONA KONIECZNA

Wyrok SN z dnia 31 października 1973 r., II KR 139/73

„napastnik, który przedsięwzięcie działanie stanowiące bezpośredni bezprawny zamach na jakiegokolwiek dobro społeczne lub jakiegokolwiek dobro jednostki, musi sobie samemu przypisać winę za szkody, jakie poniesie z rąk osób działających w obronie koniecznej.”

REGUŁY OBRONY KONIECZNEJ W OCENIE SĄDU NAJWYŻSZEGO

- Osoba zaatakowana nie ma obowiązku ratowania się ucieczką ani ukrywania przed napastnikiem. Nie musi ostrzegać go, że zamierza się bronić.
- Musi to być obrona “konieczna”; nie należy napastnika atakować, gdy wystarczy np. zejść z drogi chwiejącemu się na nogach pijakowi, którego zaczepki nie stanowią realnego zagrożenia.
- O “bezpośredniości” zamachu decyduje całokształt zachowania się atakującego, np. gdy po krótkiej przerwie ponawia atak.
- Nie jest obroną konieczną szykowanie się do przyszłych zamachów np. gdy podłączymy siatkę ogrodzenia do prądu dla zapewnienia bezpieczeństwa.
- Nie ma mowy o obronie koniecznej przed legalnym działaniem policjanta.
- Celowe sprowokowanie zamachu po to, by zaatakować przeciwnika, nie mieści się w granicach obrony koniecznej.
- Podobnie rzecz ma się z uczestnikami bójki - są oni wszyscy zarazem napastnikami i napadniętymi.
- Jeśli jednak uczestnik bójki wycofał się z niej /w sposób rzeczywisty i jednoznaczny, a nie taktyczny/, to atak na niego daje prawo do obrony koniecznej.
- Interwenujący, który chce rozdzielić bijących się, odebrać im niebezpieczne narzędzia, działa w obronie koniecznej.
- Obrona konieczna nie jest “rycerskim pojedynkiem”. Odpierającemu zamach wolno użyć wszelkich dostępnych środków, które są potrzebne do jego odparcia.
- Choć istnieje reguła “umiarkowania obrony”, jej skutki nie przesądzają oceny prawnej. To napastnik musi sobie przypisać winę za szkody czy uszczerbek, jaki poniósł z rąk odpierającego zamach.
- Za przekroczenie granic obrony koniecznej można uznać zarówno nieuzasadnione użycie broni palnej, jak i sposób jej użycia, np. strzał w głowę zamiast w nogi.
- Stanowi przekroczenie prawa do obrony świadome /umyślne/ godzenie w życie napastnika, gdy zamach nie stanowił gwałtu na osobie, a skierowany był np. przeciw mieniu /zastrzelenie złodzieja kradnącego deski z posesji/.
- Jest przekroczeniem granicy obrony koniecznej umyślne pozbawienie życia napastnika, gdy zamach nie stanowił bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności jednostki.
- Użycie broni palnej jest zawsze “niewspółmierne”, gdy przedmiotem zamachu jest dobro o niewielkiej /wobec życia / wartości.

OCHRONA BRONIĄCEGO CUDZE DOBRO

Art. 231b. § 1. Osoba, która w obronie koniecznej odpiera zamach na jakiegokolwiek cudze dobro chronione prawem, chroniąc bezpieczeństwo lub porządek publiczny, korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli czyn sprawcy zamachu skierowany przeciwko osobie odpierającej zamach godzi wyłącznie w cześć lub godność tej osoby.

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.)

Art. 26. § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimukolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa także ten, kto, ratując dobro chronione prawem w warunkach określonych w § 1, poświęca dobro, które nie przedstawia wartości oczywiście wyższej od dobra ratowanego.

§ 3. W razie przekroczenia granic stanu wyższej konieczności, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

§ 4. Przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli sprawca poświęca dobro, które ma szczególny obowiązek chronić nawet z narażeniem się na niebezpieczeństwo osobiste.

§ 5. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy z ciążących na sprawcy obowiązków tylko jeden może być spełniony.

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

- bezpośredniość i realność niebezpieczeństwa,
- niebezpieczeństwo zagrażające jakimkolwiek dobru chronionemu prawem,
- brak możliwości uniknięcia go w inny sposób,
- dobro ratowane nie może przedstawiać wartości niższej od dobra poświęcanego,
- dobro poświęcane nie może przedstawiać wartości oczywiście wyższej od ratowanego.

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

- brak możliwości uniknięcia go w inny sposób
 - można powołać się tylko wówczas, gdy zostanie wykazane, że nie było innego wyjścia do uniknięcia niebezpieczeństwa i ochrony dobra (zasada subsydiarności). Zachowanie polegające na poświęceniu jakiegoś dobra winno być jedynym możliwym wyjściem z sytuacji. Wskazać należy, że zasada subsydiarności nie pozbawia działającego wyboru jednego z kilku wariantów zachowania się.
- dobro ratowane nie może przedstawiać wartości niższej od dobra poświęcanego
- dobro poświęcane nie może przedstawiać wartości oczywiście wyższej od ratowanego.

Na okoliczność wyłączającą zawinienie (czyli poświęcenie dobra, które nie ma wartości oczywiście wyższej od ratowanego) może powołać się ten, kto poświęca dobro o wartości wyższej albo równej dobru ratowanemu (nigdy ten, kto poświęca dobro o wartości oczywiście wyższej od dobra ratowanego)

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Nie ma wyłączenia winy, jeżeli sprawca poświęca dobro, które ma szczególny obowiązek chronić nawet z narażeniem się na niebezpieczeństwo osobiste.

Niebezpieczeństwo osobiste to niebezpieczeństwo zagrażające takim dobrom, jak: życie, zdrowie, nietykalność cielesna, cześć, wolność, a nie dobrom o charakterze majątkowym.

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

- **Przekroczenie granic stanu wyższej konieczności**

-naruszeniu znamienia bezpośrednio niebezpieczeństwa (niebezpieczeństwo wprawdzie istnieje, ale jeszcze za wcześnie do jego uchylenia albo szkoda już nastąpiła – niebezpieczeństwo ustało), tzw. eksces ekstensywny,

-naruszeniu zasady subsydiarności (niebezpieczeństwa można inaczej uniknąć) albo zasady proporcjonalności (poświęcono dobro o wartości oczywiście wyższej niż dobro ratowane), tzw. eksces intensywny.

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Nie można mówić o stanie wyższej konieczności w przypadku celowego spowodowania niebezpieczeństwa i to bez względu na proporcję dóbr.

Kontratyp stanu wyższej konieczności w prawie karnym nie jest kontratypem bezwzględnym, gdyż sprawca czynu zabronionego może ponosić odpowiedzialność cywilną za skutki swego zachowania.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Kancelaria prawna. Radca prawny Monika Mężyńska

kancelaria.monika.mezynska@gmail.com

tel.: 606 984 901